

Mục tiêu

Sau khi học xong chủ đề này, học sinh sẽ:

- Nêu được chủ trương, chính sách của tỉnh Quảng Ngãi đối với hoạt động đền ơn đáp nghĩa.
- Trình bày được kết quả, ý nghĩa của một số hoạt động đền ơn đáp nghĩa ở tỉnh Quảng Ngãi.
- Nhận xét, đánh giá được hành vi, việc làm của bản thân và những người xung quanh trong việc tham gia hoạt động đền ơn đáp nghĩa.
- Thực hiện được những việc làm phù hợp góp phần giữ gìn, phát huy những giá trị tốt đẹp của hoạt động đền ơn đáp nghĩa ở nơi cư trú.

MỞ ĐẦU

Trong suốt chiều dài lịch sử của đất nước nói chung tỉnh Quảng Ngãi nói riêng, có biết bao lớp người đã anh dũng hy sinh vì độc lập, tự do của quê hương, đất nước, vì hạnh phúc của nhân dân. Thấm nhuần lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh: “Thương binh, bệnh binh, gia đình quân nhân và gia đình liệt sĩ là những người có công với Tổ quốc, với nhân dân. Cho nên bổn phận chúng ta là phải biết ơn, phải yêu thương và giúp đỡ họ”, tỉnh Quảng Ngãi đặc biệt quan tâm đến hoạt động đền ơn đáp nghĩa bằng những việc làm thiết thực, với nhiều hình thức phong phú, sáng tạo,... Đền ơn đáp nghĩa đã trở thành nét đẹp văn hoá trong đời sống tinh thần của người dân Quảng Ngãi; như mạch nguồn nối liền quá khứ với hiện tại và tương lai trên mảnh đất giàu truyền thống anh hùng.

Hãy kể tên một số hoạt động đền ơn đáp nghĩa được tổ chức tại địa phương của em và cho biết em đã tham gia hoạt động nào? Chia sẻ những việc em đã làm và kết quả, ý nghĩa của những việc làm đó.

1. Chủ trương, chính sách của tỉnh Quảng Ngãi đối với hoạt động đền ơn đáp nghĩa

Em có biết?

Tính đến năm 2024, tỉnh Quảng Ngãi hiện có trên 181.000 người có công với cách mạng với hơn 37.400 liệt sĩ, 785 cán bộ Lão thành cách mạng, 726 cán bộ Tiền khởi nghĩa, 25.087 thương binh, người hưởng chính sách như thương binh, 5.170 bệnh binh, 10.253 người hoạt động cách mạng, hoạt động kháng chiến bị địch bắt tù đày, 37.781 người được tặng thưởng Huân chương, Huy chương kháng chiến, 5.868 người tham gia kháng chiến và con đẻ bị nhiễm chất độc hoá học... Hiện còn hơn 34.000 lượt người có công đang hưởng trợ cấp hàng tháng...

(Nguồn: https://www.quangngai.dcs.vn/tin-oc-nhieu/-/asset_publisher/9F2li5r5FPQI/content/quang-ngai-voi-cong-tac-en-on-ap-nghia-)

Trên cơ sở chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước, trong các kì Đại hội của Đảng bộ tỉnh Quảng Ngãi đã chủ trương thực hiện tốt các chính sách xã hội, đảm bảo an sinh xã hội và đặc biệt quan tâm đến hoạt động đền ơn đáp nghĩa, cải thiện đời sống vật chất, tinh thần cho người có công với cách mạng; thường xuyên chỉ đạo các cấp uỷ, chính quyền địa phương tổ chức các hoạt động tri ân trong Ngày thương binh – liệt sĩ (27/7), Tết nguyên đán và các ngày lễ lớn của đất nước, của Tỉnh.

– Thực hiện tốt chính sách ưu đãi người có công với cách mạng; quan tâm, chăm lo đời sống vật chất, tinh thần người có công, nhất là người có công ở vùng sâu, vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số, người có công gặp khó khăn trong cuộc sống; có chính sách ưu tiên trong chăm sóc sức khỏe, nhà ở, giáo dục – đào tạo, việc làm, sản xuất và tạo thuận lợi cho người có công và thân nhân tiếp cận các dịch vụ xã hội.

– Tăng cường công tác chỉ đạo, hướng dẫn xác lập hồ sơ xác nhận, giải quyết hưởng chế độ trợ cấp ưu đãi theo quy định tại Pháp lệnh ưu đãi người có công với cách mạng; người tham gia kháng chiến và chiến tranh bảo vệ Tổ quốc theo các quyết định của Thủ tướng Chính phủ.

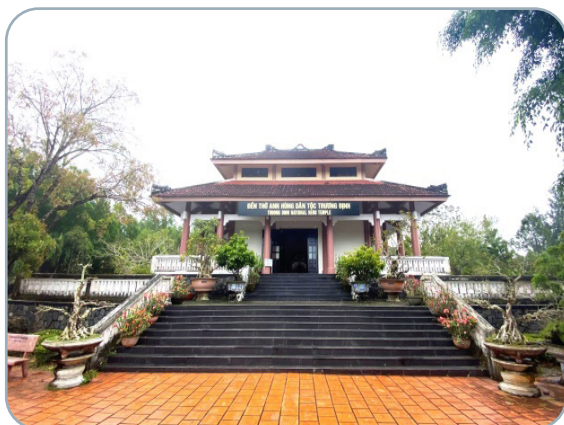
– Thực hiện tốt công tác quản lý, chi trả trợ cấp ưu đãi, quà tặng vào dịp ngày Lễ, Tết cho người có công và thân nhân của họ đảm bảo nguyên tắc chi đúng, chi đủ, kịp thời, tận tay người được hưởng trợ cấp.

– Tiếp tục tổ chức vận động đóng góp ủng hộ xây dựng Quỹ “Đền ơn đáp nghĩa” ở các cấp; Ban hành chính sách hỗ trợ, chăm sóc, phụng dưỡng các “Bà mẹ Việt Nam anh hùng” để các mẹ được quan tâm, chăm sóc có cuộc sống tốt hơn; vận động nhận đỡ đầu chăm sóc thương binh, thân nhân liệt sỹ neo đơn đặc biệt khó khăn để ổn định, vươn lên trong cuộc sống. Tổ chức gặp mặt, động viên, thăm hỏi, tặng quà gia đình người có công nhân kỷ niệm ngày Thương binh – Liệt sỹ; huy động các nguồn lực để hỗ trợ người có công với cách mạng về nhà ở.

– Thu thập thông tin, khảo sát, phát hiện, tổ chức quy tập hài cốt liệt sỹ; tôn tạo, nâng cấp, sửa chữa phần mộ liệt sỹ, đài/đền tưởng niệm liệt sỹ, nghĩa trang liệt sỹ (gọi chung là công trình ghi công liệt sỹ). Huy động và giao cho đoàn viên, thanh niên, học sinh nhận chăm sóc các công trình ghi công liệt sỹ, tổ chức thắp nến tri ân liệt sỹ tại các nghĩa trang liệt sỹ vào dịp ngày Lễ, Tết. Hoàn thành cơ bản việc giải quyết tồn đọng trong thực hiện chính sách người có công, nhất là tìm kiếm, xác định danh tính hài cốt liệt sỹ; tiếp tục ưu tiên bố trí kinh phí xây dựng, tu bổ, tôn tạo mộ liệt sỹ, nghĩa trang liệt sỹ, các công trình ghi công liệt sỹ trên địa bàn tỉnh.

– Tổ chức điều dưỡng cho người có công và thân nhân; thương binh, bệnh binh bị tổn thương cơ thể từ 81% trở lên; chăm sóc các đồng chí cách mạng lão thành, tiền khởi nghĩa, Anh hùng lực lượng vũ trang nhân dân và các đối tượng chính sách khác.

– Cùng với đó, tinh chỉ đạo ngành giáo dục xây dựng chương trình, lồng ghép hoạt động đền ơn đáp nghĩa vào chương trình giáo dục, góp phần xây dựng văn hoá con người Quảng Ngãi trong giai đoạn mới.

Hình 6.1. Đền thờ Trương Định ở xã Tinh Khê (thành phố Quảng Ngãi)

Hình 6.2. Lễ dâng hương tại Nghĩa trang Liệt sỹ tỉnh Quảng Ngãi

Phát huy truyền thống đạo lý "Uống nước nhớ nguồn", tỉnh Quảng Ngãi đã đẩy mạnh, khuyến khích tổ chức, cá nhân và toàn xã hội tích cực tham gia các phong trào "Đền ơn đáp nghĩa" trên địa bàn tỉnh. Phấn đấu đến năm 2030, 100% người có công và gia đình người có công với cách mạng trên địa bàn tỉnh được chăm lo toàn diện cả về vật chất và tinh thần, có mức sống từ trung bình khá trở lên so với mức sống của cộng đồng dân cư nơi cư trú, góp phần thực hiện mục tiêu phát triển kinh tế – xã hội, xây dựng và phát triển con người Quảng Ngãi đáp ứng yêu cầu đổi mới, hội nhập và phát triển bền vững. Qua đó, góp phần thực hiện thành công Nghị quyết VIII Ban Chấp hành Trung ương Đảng khoá XIII về tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng chính sách xã hội, đáp ứng yêu cầu sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong giai đoạn mới.

Đọc thông tin, quan sát hình 6.1 và hình 6.2, em hãy nêu chủ trương, chính sách của tỉnh Quảng Ngãi đối với hoạt động đền ơn đáp nghĩa.

2.2. Một số hoạt động đền ơn đáp nghĩa tiêu biểu ở tỉnh Quảng Ngãi

Từ sau năm 1975, dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ và chính quyền địa phương, nhân dân tỉnh Quảng Ngãi ra sức xây dựng quê hương ngày càng giàu đẹp. Đồng thời, các cấp uỷ Đảng, chính quyền, ban ngành, đoàn thể, các đơn vị quân đội, công an, tổ chức kinh tế – xã hội trong tỉnh luôn quan tâm, thường xuyên chỉ đạo, thực hiện đẩy mạnh phong trào "Đền ơn đáp nghĩa" với nhiều hình thức đa dạng, phong phú, đạt được những kết quả to lớn và có ý nghĩa thiết thực.

– Công tác khảo sát, phát hiện, tổ chức quy tập hài cốt liệt sỹ được Tỉnh thực hiện xuyên suốt và mang lại những kết quả to lớn. Chỉ tính riêng, từ năm 2014 – 2023, Tỉnh đã quy tập được 525 hài cốt liệt sỹ về các nghĩa trang liệt sỹ trong tỉnh. Trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi hiện nay có 117 nghĩa trang liệt sỹ với 29 000 phần mộ. Công tác chỉnh trang Nghĩa trang Liệt sỹ và phần mộ liệt sỹ được thực hiện hàng năm. Chỉ tính năm 2024, tỉnh hoàn thành thủ tục, tiến hành nâng cấp hơn 2.141 phần mộ liệt sỹ, sửa chữa nâng cấp 05 Nghĩa trang Liệt sỹ với kinh phí hơn 18 tỷ đồng. Sự nghiêm trang của các Nghĩa trang Liệt sỹ đã thể hiện lòng tri ân, thành kính, khắc ghi của nhân dân trong tỉnh đối với những cống hiến, hi sinh của các thế hệ đi trước. Qua đó, nhân dân hiểu rõ hơn giá trị của hoà bình; không ngừng nỗ lực, ra sức xây dựng tỉnh Quảng Ngãi ngày càng giàu đẹp, văn minh.

Hình 6.3. Đoàn viên, thanh niên trong tỉnh chăm sóc và viếng hương nghĩa trang liệt sỹ

– Quá trình xây dựng “Quỹ đền ơn đáp nghĩa” được các cấp chính quyền, các cơ quan, đoàn thể, các tổ chức, cá nhân trong tỉnh tích cực hưởng ứng. Từ năm 2012 đến năm 2023, các tổ chức, cá nhân đã đóng góp vào Quỹ “Đền ơn đáp nghĩa” của

Hình 6.4. Tặng Bằng khen cho tập thể, cá nhân có thành tích đóng góp, ủng hộ Quỹ đền ơn đáp nghĩa năm 2023

Tỉnh trên 12 tỷ đồng. Qua đó, Tỉnh đã hỗ trợ sửa chữa và xây mới nhà ở cho người có công; nhiều công trình ghi công liệt sỹ được nâng cấp, tôn tạo; hàng trăm lượt người có công và thân nhân được thăm hỏi động viên mỗi dịp lễ, tết và những lúc khó khăn,... thể hiện sự biết ơn sâu sắc của nhân dân; khơi dậy tinh thần yêu nước, đoàn kết; là niềm vinh dự, tự hào và trách nhiệm của mỗi công dân; góp phần thực hiện có hiệu quả phong trào đền ơn đáp nghĩa.

– Thăm hỏi, chăm sóc, hỗ trợ, phụng dưỡng Mẹ Việt Nam Anh hùng được các cơ quan, đơn vị, cá nhân nhận phụng dưỡng đến suốt đời với mức phụng dưỡng ngày càng tăng, từ 500.000 đồng – 1.000.000 đồng/tháng (năm 2020) lên từ 3.000.000 đồng – 5.000.000 đồng/tháng/mẹ (năm 2024). Sự quan tâm chăm sóc từ các cơ quan, tổ chức, cá nhân đã làm dịu nỗi đau thương và mất mát, giúp các Mẹ thêm ấm lòng; đồng thời vinh danh những cống hiến, những hy sinh thầm lặng, cao cả, thiêng liêng của các anh hùng liệt sỹ, các Mẹ vì độc lập tự do; tô thắm thêm truyền thống tốt đẹp của quê hương.

Hình 6.5. Cán bộ, chiến sỹ Ban Chỉ huy Quân sự thành phố Quảng Ngãi thăm Mẹ Việt Nam Anh hùng Trần Thị Tròn (xã Tịnh Hoà, thành phố Quảng Ngãi)

Hình 6.6. Lãnh đạo tỉnh thăm hỏi và trao quà Tết cho Người có công tại Trung tâm Điều dưỡng Người có công tỉnh

– Phong trào xây nhà ở cho người có công được đẩy mạnh nhằm tạo điều kiện cho các gia đình người có công với cách mạng có chỗ ở ổn định, yên tâm lao động sản xuất, phát triển kinh tế gia đình, giúp họ giảm bớt những khó khăn, góp phần thực hiện chính sách an sinh xã hội ở địa phương, đồng thời nâng cao nhận thức của toàn xã hội, tạo niềm tin sâu sắc vào hoạt động đền ơn đáp nghĩa. Bên cạnh đó, hàng năm, Sở Lao động – Thương binh và Xã hội tỉnh Quảng Ngãi đã tổ chức các đợt điều dưỡng cho người có công. Chỉ tính riêng năm 2023, ngành Lao động – Thương binh và Xã hội đã thực hiện điều dưỡng cho hơn 17,5 nghìn lượt người có công với tổng kinh phí gần 29 tỷ đồng; tiếp tục thẩm định hồ sơ, giải quyết cho 2 274 trường hợp hưởng chế độ trợ cấp chính sách người có công theo quy định. Qua đó, chăm sóc sức khỏe, an ủi tinh thần, kịp thời hỗ trợ, động viên họ vươn lên trong cuộc sống.

Hình 6.7. Lễ công bố hoàn thành hỗ trợ, sửa chữa nhà ở cho Người có công trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi

– Hằng năm, vào Ngày Thương binh – Liệt sỹ và Tết Nguyên đán, tuổi trẻ tỉnh Quảng Ngãi tổ chức vệ sinh, thắp nến tri ân, có hàng triệu ngọn nến được thắp lên tại các Nghĩa trang liệt sỹ, các đài tưởng niệm, bia tưởng niệm liệt sỹ trên toàn tỉnh, đó là hành động thiết thực thể hiện đạo lý “Uống nước nhớ nguồn” của người dân Quảng Ngãi. Giáo dục thế hệ trẻ lòng yêu nước; những giá trị tốt đẹp của quê hương; truyền thống cách mạng của cha ông; khơi dậy niềm tự hào, lòng biết ơn,... Từ đó, giúp thế hệ trẻ thấu hiểu trách nhiệm của bản thân đối với cộng đồng; giúp thế hệ trẻ vươn lên, đóng góp công sức cho công cuộc xây dựng và bảo vệ quê hương.

– Cũng trong những ngày này, tỉnh Quảng Ngãi đã tổ chức thăm hỏi, tặng quà, động viên thương binh, bệnh binh, người có công với cách mạng và thân nhân gia đình liệt sỹ đã cống hiến, hy sinh vì nền độc lập, tự do của dân tộc. Đây cũng là hoạt động có ý nghĩa nhân văn, thể hiện sự quan tâm, thấu hiểu sâu sắc của Đảng bộ tỉnh và chính quyền các cấp trong công tác đền ơn đáp nghĩa.

Hình 6.8. Lễ thắp nến tri ân tại Nghĩa trang Liệt sỹ phường Quảng Phú (thành phố Quảng Ngãi)

– Hoạt động đền ơn đáp nghĩa cũng được ngành giáo dục thực hiện việc biên soạn tài liệu, tổ chức dạy học, lồng ghép vào các hoạt động giáo dục nhằm giáo dục, củng cố lòng biết ơn, đạo lý uống nước nhớ nguồn trong học sinh như một phần quan trọng trong giáo dục văn hoá và con người Quảng Ngãi ở thời kỳ mới.

Hình 6.9. Học sinh trường Mầm non Tịnh Đông (huyện Sơn Tịnh) viếng hương tại Nghĩa trang Liệt sỹ Xã trong Hoạt động trải nghiệm “Một ngày làm chiến sỹ”

– Bên cạnh những hoạt động trên, tỉnh Quảng Ngãi cũng quan tâm chăm sóc thương binh, bệnh binh, chú trọng những trường hợp nặng, chăm sóc bố mẹ liệt sỹ già yếu neo đơn, con liệt sỹ mồ côi; tổ chức mô hình “Bữa sáng yêu thương”... với những hành động ấm áp, nghĩa tình. Đền ơn đáp nghĩa ở tỉnh Quảng Ngãi còn thể hiện qua chăm sóc ông bà, cha mẹ, những người hỗ trợ, giúp đỡ chúng ta trong cuộc sống thường ngày.

Những hoạt động trên đã huy động được sức mạnh của cả cộng đồng, khơi dậy tình yêu quê hương, đất nước, giữ gìn những truyền thống tốt đẹp của dân tộc; tạo nên mối quan hệ tốt đẹp, lành mạnh, giữa người với người, làm hoàn thiện nhân cách con người; xây dựng một môi trường sống tích cực. Qua đó, góp phần xây dựng và phát triển văn hoá, con người Quảng Ngãi. Thực hiện tốt công tác đền ơn đáp nghĩa nhất định củng cố vững chắc niềm tin của nhân dân trong tỉnh vào Đảng, Nhà nước; củng cố quốc phòng, an ninh, đảm bảo ổn định chính trị và trật tự, an toàn xã hội, phát triển kinh tế, xây dựng hậu phương Quảng Ngãi vững mạnh, củng cố khối đoàn kết dân tộc và bảo vệ vững chắc chủ quyền, biển đảo quê hương.

Đọc thông tin, quan sát hình 6.3 đến hình 6.9 và cho biết: một số hoạt động trong phong trào đền ơn đáp nghĩa ở tỉnh Quảng Ngãi. Những hoạt động đó có ý nghĩa gì?

LUYỆN TẬP

1. Em tán thành quan điểm, hành vi nào dưới đây? Vì sao?

Quan điểm, hành vi	Nên làm	Không nên làm	Giải thích nguyên nhân
– Giúp đỡ thương binh, bệnh binh ở địa phương em.
– Vẽ dấu ấn cá nhân lên đài tưởng niệm, bia mộ liệt sỹ,...			
– Tham gia hoạt động thấp nển tri ân			
– Tham gia dọn vệ sinh ở nghĩa trang liệt sỹ.			
– Đền ơn đáp nghĩa là trách nhiệm của nhà nước.			
...			

2. Từ bài tập 1, em rút ra bài học gì cho bản thân về hoạt động đền ơn đáp nghĩa?

VẬN DỤNG

Viết một đoạn văn khoảng 300 từ giới thiệu về một người con của quê hương Quảng Ngãi đã có nhiều đóng góp trong sự nghiệp xây dựng quê hương. Từ đó, em rút ra được bài học gì cho bản thân?